

mandsønner" og ligeledes ogsaa „økonomist Hævebrug." Det er ikke Blomstervæsen og deslige, her er Tale om. Det er altsaa noget rent Realistisk, som her anvises, og det er ganske vist ogsaa realistisk at faae dette bevilget af Statskassen. Nu stiller Spørgsmaalet i denne Henseende sig ganske simpelt saaledes for mig: Der er f. Ex. fire unge Dreng, den ere vil være Skomager, den anden vil være Smed, den tredie Stræder og den fjerde Gartner. Naar man nu siger, at Gartneren skal have Hjælp til sin Uddannelse, saa spørger jeg principmæssig, haorsfor skal saa Smeden, Skomageren og Stræderen Intet have. Man kan ikke negte, at det har en meget stor Betydning for Samfundet, at vi have gode Støpler, at Støplerne passe vore Fjodder og at Skomagerlauget er vel uddannet. Vi vide jo ogsaa, at Stræderen egentlig skaber Mennesket; man siger jo, at det er Klæderne, der skabe Folk efter almindelig Strædersprog, og at Smeden, der skal blive Maskinmester og lave alle disse Ting, ogsaa kan trænge til Hjælp til sin Uddannelse, er ganske naturligt. Derfor man nu vil sige: ja det er ikke disse Lærlinge, der skulle have Understøttelsen, men det er deres fattige Forældre, saa forsikrer jeg Dem, mine Herrer, at der er mange fattige Forældre, der have strengt ved at holde deres Børn i Lære i den Tid, det er nødvendigt. Altsaa rent principmæssigt have de Herrer slet ikke mere med Gartnerleven at gjøre end med de Andre. Dernæst spørger jeg, hvem komme disse Penge til Nytte, hvem skal uddele dem, og efter hvilke Regler skulle de uddeles? Jeg har ikke hørt et Ord derom, jeg ved ikke det Mindste derom. Det er meget naturligt, at de Gartnere, der have Skoler, gjerne have Brug for nogle Dreng til Hjælp i deres Hæve og gjerne ville have den størst mulige Betaling for dem, skjøndt de maaske ved deres Arbejde selv kunne fortjene deres Fjode. Det er utvilsomt, at enhver Mester, der tager en Dreng i Lære, naar han foruden den Hjælp, Forældrene yde, ogsaa kan faae en anden Udelse, gjerne tager imod den; men det er i og for sig ikke noget Bævis. Altsaa, fra et almindeligt Principensyn er dette ikke noget Statsformaal. Der bliver altsaa det tilbage, at vi kunne fræmskynde et større Rjendskab til Gartneriet derved, at vi faae uddannet flere Elever, der nedsatte sig i forskjellige Egne af Landet og give Anvisning; men nu spørger jeg for det Første, hvoraf vide de Herrer, at disse Elever komme fra forskellige Egne i Landet, og hvoraf vide de, at de vende tilbage til forskellige Egne? Det have vi ingensomhelst Garanti for, det er en speciel Næringsvei, vi ere inde paa. Men imidlertid, lad os tage det i Almindelighed og sige: lad gaa, det finde vi os i, disse Elever gaage dog ud i Landet, og selv om de aldrig plante en Kaalplante i deres Dage, saa har det ikke Stort at sige, de have dog lært det. Men dernæst spørger jeg, hvor ere de Anstalter, i hvilke

de skulle lære, og hvilken anden Understøttelse have de? Det er navnlig deri, jeg har søgt min Tvivl om Rigtigheden af paa engang, uden at det forlanges af Vedkommende, at forhøje Summen fra 600 til 3,000 Kr. Det er det, jeg ikke har faaet at vide. Vi have nu en Skole i Hævebrug, Bildvorde, der tillige giver anden Undervisning; men fra denne Skole foreligger der ikke noget Andragende om mere Hjælp, heller ikke fra Hævebestyrelsen og heller ikke fra Ministeren. Derimod ligger der Dplysninger i Udvalget paa en anden Konto af Finantsloven, som sige, at denne Hævebrugs-skole faaer Understøttelse som Folkehøjskole; det er vistnok ikke Meget, og jeg modsiger ikke, at den gjerne kan trænge dertil. Men dernæst oplyses der, at der er Elever, som faae Bidrag af Høstfolens Konto, 100,000 Kr. Nu vil jeg spørge: har man taget det Forbehold ved disse 100,000 Kr., at de, der understøttes som Gartner-elever i Hævebrug, ikke ogsaa skulle understøttes samtidsig af den anden Konto, eller er det Meningen, at disse Mestre, som lære Gartnerlærlingene, skulle have Understøttelse fra Kultusministeriet for deres Lærlinge og fra Indenrigsministeriet for deres Lærlinge, paa samme Tid som disse Lærlinge maaske ved deres daglige Arbejde i Haven kunne fortjene deres Fjode. Deri ligger min Tvivl med Hensyn hertil. Var der nøjagtige Dplysninger om dette Forhold, var det en anden Sag. Have vi Hævebrugsskoler her i Landet, som have anlagt deres Virksomhed paa en anerkjendt heldig Maade, og som have saa og saa mange Udgifter til deres Elever, — anse vi det dernæst for nyttigt, at faae en Snes fattige Elever uddannet om Aaret i Gartnerøvesenet, som ikke have Udgang til Understøttelse andetsteds; ere disse Betingelser og Overveielser tilstede, har jeg Intet imod at give dem en saadan Bevilling; ja viste det sig, at Skolerne haade et dobbelt stats-tjentligt Formaal, eet som Jagtskole, et andet som almindelig Dplysnings-skole, kunde jeg være med til at tilstaa Understøttelser til begge Sider, og jeg skulde da mindst af Alt været imod en Bevilling af denne Natur og heller ikke dette Beløb. Det mener jeg, at det ærede Flertal skulde have gjort Rede for med det Samme, hvilket det ikke har gjort. Jeg mener, at det at være gavmild, velvillig og god skal øves med en vis Forstandighed. Det er ikke nok, at man er human; man bliver først rigtig human, efter min Mening, naar man udde-ler sine Gaver ikke paa Slumpfølelse, men efter et vist Overlæg, der passer med de forskellige Budgetter. Det er altsaa for at retfærdiggjøre mig i de to Tilfælde, i hvilke jeg har vovet at dissentiere fra det meget ærede Flertal, som jeg ellers meget ønsker at følge, at jeg siger dette. Jeg skal endnu tilsidst tilføje dette, at naar de Herrer ville estyfe vore Budgetter for vore Bevillinger til Hævebruget i de sidste Aar og det Budget, som den ærede Indenrigsminister fore-